

Dosarul nr. 2ra-528/2020

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Fălești (jud. M.Nicorici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.Iu.Grosu, A.Garbutz, A.Ciobanu)

ÎNCHEIERE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Bejenari Iurie, reprezentat de avocatul Guțu Sergiu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Bejenari Iurie împotriva Raisei Livinschi, Melania Pușcaș, Olga Moscalu, Victoria Gheorgheliegiu, notarul public Buzu Iadviga, Primăria satului Gura Căinarului, intervenient accesoriu Bejenari Vitalie cu privire la constatarea acceptării succesiunii și constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal, împotriva deciziei din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă:

La 04 iulie 2016 Bejenari Iurie a depus cerere de chemare în judecată către Livinschi Raisa, Pușcaș Melania, Moscalu Olga și Gheorgheliegiu Victoria cu privire la recunoașterea acceptării de facto a succesiunii.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, este fratele pârâților și fratele defunctului XXXXX, născut la data de XXXXX și decedat la data de XXXXX, care a locuit în satul XXXXX pînă la momentul decesului, fapt adeverit de certificatul eliberat de către Primăria XXXXX. Iar, în comuna Gura Căinarului, satul Zarojeni, r-nul Florești, Bejenari Victor nu a locuit, deși deținea gospodărie (casă de locuit cu anexe gospodărești).

A menționat că, după decesul fratelui Bejenari Victor, ținând cont de vârsta și starea precară a sănătății sale, s-a adresat către notarul public Iadviga Buzu, în vederea acceptării succesiunii legale, care la data de 12 mai 2016 i-a eliberat un extras din registrul gajului, actelor notariale și a debitorilor, prin care a atestat că la data de 12 mai 2016 nu este deschis nici un dosar succesoral, iar pe marginea cererii reclamantului a eliberat o Notă Informativă nr.20, în care a relevat faptul că, este în imposibilitate de a elibera certificatul de moștenitor deoarece a expirat termenul de 6 luni de acceptare a succesiunii.

A indicat că a acceptat de facto succesiunea prin intrarea în posesie de fapt a averii succesoriale a defunctului conform certificatului eliberat de către Primăria

com.Gura Căinarului prin care se atestă că, Bejenari Victor a achitat toate impozitele neavând restanțe spre achitare, unde este clar că plata acestora a fost efectuată de reclamant.

A relatat reclamantul că a rămas să locuiască în acea localitate și îngrijește după decesul fratelui său de gospodăria acestuia, făcând ordine în curtea casei, îngrijind grădina aferentă, efectuând chiar și paza bunului în cauză, ceea ce nu poate spune că fac surorile sale, pârte pe caz, care locuiesc în localități diferite și nu au exercitat nici o acțiune de intrare de facto în posesiunea averii defunctului.

A notat că, Primăria din localitate nu a eliberat un certificat în acest sens că reclamantul de fapt a intrat în posesia bunului, pe motiv că nu poate da un astfel de certificat, însă Primăria a atestat faptul că impozitul este achitat.

A afirmat reclamantul că, nu doar pârții în cauză sunt potențiali succesori, care nu recunosc faptul că au pierdut acest drept, la fel, prin omiterea termenului și nu au dovezi de intrare în posesiune a averii defunctului, dar mai este încă un potential moștenitor, fratele mai mic al părților, Bejenari Vitalie, care locuiește în XXXXX căruia își răsfrînge autoritatea și asupra satului XXXXX.

A susținut faptul că, fratele Bejenari Vitalie nu pretinde la gospodăria fratelui său mai mare, ba mai mult acesta poate relata cine de fapt a intrat în posesia averii defunctului în termen de 6 luni de la decesul acestuia și prin ce acțiuni concrete s-a făcut acest fapt.

Reclamantul a menționat că, a înaintat acțiunea în judecată ținând cont de faptul că și pârții pretind la gospodăria în cauză.

A solicitat reclamantul constatarea faptului acceptării de facto a succesiunii averii defunctului XXXXX, născut la data de XXXXX și decedat la data de XXXXX, de către acesta, prin intrarea în posesia de fapt a averii succesoriale rămase.

Prin încheierea Judecătoria Soroca, sediul Florești din 19 ianuarie 2017 s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu pe Bejenari Vitalie în cadrul cauzei civile la acțiunea înaintată de Bejenari Iurie împotriva Raisei Livinschi, Pușcaș Melania, Moscalu Olga, Gheorghelegiu Victoria, notarul public Buzu Iadviga, Primăria satului Gura Căinarului cu privire la constatarea acceptării succesiunii.

La data de 04 aprilie 2017 avocatul Serghei Guțu în interesele lui Bejenari Iurie a depus cerere de chemare în judecată suplimentară de majorare a pretențiilor cu privire la constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal nr.XXXXX din 14 septembrie 2016.

În cererea de majorare a pretențiilor din acțiune ca pârți au fost indicați Pușcaș Melania, notarul public Buzu Iadviga, Primăria satului Gura Căinarului și intervenient accesoriu Direcția Generală Administarea Fiscală Nord.

În motivarea cererii a indicat că, în ședința de judecată din 17 noiembrie 2017 pârta Pușcaș Melania a relevat că, ar fi fost în gospodăria ce aparținea defunctului XXXXX, unde Bejenari Iurie tăia lemne, dar nu a intrat deoarece Bejenari Iurie ar fi amenințat-o cu toporul.

A mai menționat că, dînsa deja are documente pe gospodărie și li-a făcut legal adică a depus cerere la primărie și la notar unde i s-a eliberat certificat de moștenitor legal după decesul lui Bejenari Victor.

A notat faptul că, în cadrul ședinței a fost prezentat certificatul de moștenitor legal nr.XXXXXX din data de 14 septembrie 2016.

A indicat reprezentantul reclamantului că, nu este de acord cu certificatul de moștenitor legal prezentat și acesta este lovit de nulitate absolută, deoarece examinând actele prezentate la momentul deschiderii succesiunii din data de 04 noiembrie 2015 în raport cu momentul adresării de către moștenitori la notar se poate de conchis că, la 12 mai 2016 ora 11:06 nu era deschisă procedura succesorală după decesului lui Bejenari Victor, iar la cererea reclamantului Bejenari Iurie din acea dată pentru a fi deschisă moștenirea, la care i s-a eliberat o Notă Informativă nr.20, în care a relevat faptul că este în imposibilitate de a elibera certificat de moștenitor din motiv că, a expirat termenul de 6 luni de acceptare a succesiunii.

A invocat faptul că, atât Melaniei Pușcaș cât și notarului Iadviga Buzu îi erau cunoscute circumstanțele faptului că la averea succesorală sunt mai mulți pretendenți în special reclamantul Bejenari Iurie.

A susținut că, în pofida împrejurărilor în cauză, în special că termenul de 6 luni a fost omis, de către pârîta Pușcaș Melania a fost deschisă procedura succesorală la cererea depusă de ultima, ceea ce este contrar normei imperative expuse în Legea cu privire la notariat.

A relatat că, ținînd cont de ziua decesului lui Victor Bejenari din XXXXX, o ultimă zi de depunere a declarației fiind XXXXX, declarație ce nu a fost depusă fapt ce reiese din informația din 12 mai 2016 din registrul dosarelor succesoriale.

A specificat că, orișicare alt moștenitor inclusiv reclamantul au omis termenul, însă reclamantului în raport cu pârîta Melania Pușcaș, prin Nota Informativă i s-a refuzat de a i se deschide procedura succesorală în aceleași condiții ca și pârîtei.

A declarat că, notarul contrar prevederilor legale cu concursul Primăriei locale, a eliberat totuși certificatul de moștenitor legal, legalitatea căruia se contestă.

Astfel, a considerat că, certificatul în cauză este lovit de nulitate absolută și prin prisma faptului că însuși pârîta Pușcaș Melania, relevă faptul că, de fapt nu a intrat în posesia bunurilor succesoriale sub pretextul că i-ar fi împiedicat Bejenari Iurie.

A solicitat reprezentantul reclamantului constatarea nulității absolute a certificatului nr.XXXXXX din data de 14 septembrie 2016 eliberat de către Notarul Public Buzu Iadviga pe numele pârîtei Pușcaș Melania și a actelor aferente acestuia eliberate de către Primăria sat.Gura Căinarului pe numele acesteia cu repunerea părților în situația anterioară.

Prin hotărârea din 19 aprilie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Fălești s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Bejenari Iurie către Livinschi Raisa, Pușcaș Melania, Moscalu Olga, Gherghelegiu Victoria, intervenient accesoriu Bejenari Vitalie cu privire la constatarea acceptării de facto a succesiunii. S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Bejenari Iurie către Pușcaș Melania, notarul Buzu Iadviga, Primăria s.Gura Căinarului privind constatarea nulității certificatului de moștenitor legal. S-a declarat nul certificatul de moștenitor legal nr.XXXXXX din 14 septembrie 2016 prin care a fost atestat în

calitate de moștenitor legal al averii cet. Bejenari Victor, decedat la XXXXX, sora acestuia Pușcaș Melania.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond la data de 13 mai 2019 avocatul Serghei Guțu, în interesele lui Bejenari Iurie, a declarat cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea în parte și anume în partea ce ține de respingerea cerinței de constatare a faptului acceptării succesiunii.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Bejenari Iurie și s-a menținut hotărârea din 19 aprilie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Fălești.

Pentru a decide astfel instanța de apel a invocat că potrivit prevederilor art.1432 Cod civil, moștenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate (cel ce a lăsat moștenirea) către succesorii săi.

Moștenirea este o transmisiune de drepturi pentru cauză de moarte, universală, unitară și indivizibilă.

Moștenirea are loc conform testamentului (succesiune testamentară) și în temeiul legii (succesiune legală).

Obiectul transmiterii succesoriale îl constituie patrimonial persoanei fizice decedate, privit ca o universalitate juridică. Astfel spus, obiectul transmiterii succesoriale îl constituie totalitatea drepturilor și obligațiilor care au valoare economică și au aparținut celui ce lasă moștenirea.

Potrivit prevederilor art.1516, 1517 Cod civil (în vigoare de la 01 ianuarie 2003), succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. Termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei.

Instanța de apel a menționat că acceptarea succesiunii prin intermediul modalităților enumerate, indiferent de calea aleasă de moștenitor, trebuie efectuată în termen de 6 luni de la data deschiderii succesiunii.

Acceptarea succesiunii prezintă în sine un act juridic unilateral prin care moștenitorul își exprimă propria sa voință de a primi moștenirea și, respectiv, de a deveni în viitor proprietarul bunului moștenit.

Instanța de apel a reținut faptul că, instanța de fond just a respins pretenția reclamantului privind constatarea acceptării de facto a succesiunii, or, în acest sens pârâta Pușcaș Melania a prezentat Certificatul nr.570 eliberat de Primăria Gura Căinarului la 03 iunie 2016, prin care se confirmă că ultima în termen de 6 luni de zile după moartea cet. Bejenari Victor a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie a patrimoniului succesoral. Prin intrarea în posesiune de fapt se înțelege: administrarea, asigurarea, exercitarea folosinței asupra bunurilor succesoriale, achitarea cheltuielilor comunale aferente imobilului din masa succesorală, plata impozitelor și alte acte ce demonstrează intenția moștenitorului de a accepta moștenirea. Careva probe care ar confirma faptul că Bejenari Iurie a intrat în posesia averii succesoriale după decesul lui Bejenari Victor nu au fost prezentate, iar certificatul eliberat de Primărie precum că impozitele pe imobil au fost achitate nu indică la faptul că ele au fost achitate de reclamant.

În cea ce privește legalitatea hotărârii instanței de fond în partea constatării nulității certificatului de moștenitor legal instanța de apel a menționat că nu se va pronunța, deoarece nici una din părțile procesului nu a contestat legalitatea

hotărârii în partea dată, ce prezumă că părțile sunt de acord cu hotărârea instanței în partea dată.

La 29 ianuarie 2020 Bejenari Iurie, reprezentat de avocatul Guțu Sergiu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 24 octombrie 2019 și a expediat decizia participanților la proces la 25 noiembrie 2019 (f.d.232), și recepționată de către Bejenari Iurie conform avizului de recepție la 28 noiembrie 2019 (f.d.237).

Astfel, cererea de recurs declarată la 29 ianuarie 2020 de către Bejenari Iurie, reprezentat de avocatul Guțu Sergiu este depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 19 februarie 2020 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f. d.110, vol.II), iar potrivit avizelor de recepție recursul a fost recepționat de către Raisa Livinschi, Melania Pușcaș, Olga Moscalu, Victoria Gheorghelegiu, notarul public Buzu Iadvisa, Primăria satului Gura Căinarului, intervenient accesoriu Bejenari Vitalie, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord (f.d.11-18).

Prin referința depusă la 10 martie 2020 Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a invocat că cerințele înaintate de Bejenari Iurie sunt în contradicție cu prevederile art.1516 alin.(3) Cod civil (redacția Legii nr.1107-XV din 06.06.2002).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Bejenari Iurie, reprezentat de avocatul Guțu Sergiu.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Bejenari Iurie, reprezentat de avocatul Guțu Sergiu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru